

Donderdag

den 9 April.

FRANKFORT, den 6den April.

Volgens brieven uit Malta van den 11den Maart, zou de Engelsche admiraal *Malcolm* reeds oorlogschepen naar Napels gezonden hebben, om de Engelsche en Fransche gezanten naar Konstantinopel terug te brengen.

— Volgens brieven uit Ancona, liep aldaar het gerucht, dat de Engelsche regering met ongenoegen de blokada van Candia door Russische schepen vernomen had. Men wil, dat bij de ontruiming van Morea door de Egiptische troepen aan den Onder-Koning van Egipte vrijheid gelaten is, om troepen naar Candia te zenden, en beweert, dat de Engelsche gezant, de heer *Siratford Canning*, en de admiraal *Malcolm* last ontvangen hebben, om den Russischen bevelhebber te verzoeken, de blokada op te heffen.

WEENEN, den 30sten Maart.

De Oostenrijksche Beobachter belijst de volgende tijdingen uit Konstantinopel van den 10den dezer:

De Sultan is van zijne onpasselijkheid geheel hersteld, en verschijnt weder te paard aan het hoofd zijner troepen, om over derzelver oefening en evolutien het bevel te voeren. Zijn aanstaande vertrek naar de armee wordt steeds waarschijnlijker. Men gelooft echter, dat hij zich vooreerst slechts naar Adrianopel zal begeven.

Daar ongelukkig alle hoop op eene minnelijke schikking der geschillen tusschen Rusland en de Porte, waarop in het begin des jaars nitzigt was, schijnt verdwenen te zijn, en sedert eenige dagen verschillende geruchten van gevechten in de omstreken van Bazardshik, van landingen en overrompelingen der Russen bij Missavria, Inada en Sizobou in omloop zijn, worden de uitrusingen te land en ter zee, in weerwil van den Ramadan (de vasten) met verdubbelden ijver voortgezet. Het getal troepen, die sedert tien dagen uit Azie te Konstantinopel aangekomen, en deels regtstreeks te land, deels ter zee, over Rodosta, naar Adrianopel vertrokken zijn, alsmede de hoeveelheid van het derwaarts gezondene geschut en andere krijgsmiddelen, is zeer aanzienlijk en grooter dan op eehg vroeger tijdstip van den tegenwoordigen oorlog. Van de aankomst van den nieuwen groot-vizier, *Raschid Mehmed pacha*, in het hoofdkwartier heeft men nog geene tijding; men denkt, dat hij zijn verblijf te Janina verlengd heeft, om met het geld, dat hij uit Konstantinopel ontvangen heeft, de achterstallige soldij der Albanen te betalen, en zich van een aanzienlijk korps dezer troepen voor de dienst der Porte in den aanstaanden veldtocht te verzekeren.

Ook aan de versterking der Turksche marine wordt met onvermoeiden ijver gearbeid. Tien oorlogsschepen, waaronder vijf lijnjeschepen, liggen reeds voor het arsenal te Konstantinopel en zullen binnen weinige weken nog door andere fregatten en korvetten versterkt worden; ook uit Siapo (aan de Aziatische zuidelijke kust van de Zwarte Zee) is, schoon de Russische vloot in deze zee kruist, onlangs eene korvet aangekomen. Slechts de bemanning der oorlogsschepen is hoogst moeilijk wegens het gebrek aan geoefende zeelieden, die voorheen meest uit de Grieken en andere raijs getrokken werden. De plaatsvervanger van den kapudan-pacha, *Papadschi Ahmed*, heeft de waardigheid van eenen pacha van drie paardestarten, en derhalve den rang van werkelijken groot-admiraal bekomen.

Hetgeen in de laatste dagen geheel bijzonder de aandacht van het publiek bezig gehouden heeft, is de algemeene aanheming van het krijgskostuum voor de muzelmansche bewoners der hoofdstad. Na eene den 3den dezer gebodene groote raadsvergadering, werd den volgenden dag een hattishef van den Sultan bij de Porte, en den volgenden Vrijdag fermans in de moskeen en gerechtshoven gelezen, waarbij alle moslims worden aangemaand, om in plaats van, gelijk tot dus verre, een tulband met een turban op het hoofd te dragen, roode mutsen, zoo als zij reeds sedert eenigen tijd bij de militairen ingevoerd zijn, te dragen; kostbaar pelswerk en witte kleederen af te leggen, en het krijgsgewaad aan te trekken, voorts alle weelde in de kleederdrag te vermijden, en zich op de grootste eenvoudigheid toe te leggen.

De moeilijkheid der provisioning van de hoofdstad ten gevolge van de Russische blokada der Dardanellen, wacht de Porte te verhelpen door den voorraad granen te Smirna en in andere havens op kameelen, tot aan de zee van Marmora te doen vervoeren, ook hebben verscheidene uit de Zwarte Zee aangekomene Turksche vaartuigen van de Aziatische kusten geen geringen voorraad van koren naar Konstantinopel gebragt. Nogtans

staat de hoeveelheid en de hoedanigheid van het door de bakkers uitgegevene brood in geene behoorlijke verhouding met de behoeften van de drie volkklasse, en zelfs de Ramadan, wanneer anders de zorg der regering voor de aanschaffing van genoegzame levensmiddelen verdubbelt, heeft ditmaal nog niet de gewenschte uitwerking gehad. Doch men hoopt, dat met het ingevallene zachtere weder het vervoer te land gemakkelijker zal worden.

De heer *Offleij*, die uit Smirna was aangekomen, om over een handelsakkoord tusschen de Porte en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika te onderhandelen, is, onder de tegenspoedige omstandigheden, dat de Porte hare aandacht op andere zaken te vestigen heeft, zonder zijn doel bereikt te hebben naar Smirna teruggekeerd.

PARYS, den 4den April.

In de zitting van gisteren, hebben de ministers *Portalis* en *Vatines* het ontwerp van wet op de samenstelling van de departementale arrondissements raden, zoo als het door het gouvernement voorgedragen is, weder verdedigd. De ministers schijnen vast besloten te hebben om niet toe te geven aan het door de liberalen verdedigde voorstel der commissie van onderzoek, om tot de benoeming der leden van die raden bevoegd te verklaren die genen, welke jaarlijks niet minder dan 300 frank aan belasting betalen.

De heer *Aguado*, bankier van het Spaansche hof, heeft bekend gemaakt, dat den 30sten dezer zal overgegaan worden tot de trekking der coupons van de obligatien der koninklijke leening, welke dit jaar wederom afgelost worden, en dat de afbetaling en de voldoening der verlopen renten, te rekenen van den 1sten Junij, op zijn kantloopt niet opene deuren zal plaats hebben. De *Constitutionnel* maakt daarop de volgende opmerkingen: « Wij wenschten wel iets dergelijks te kunnen melden voor de schuldeischers van Spanje, die zich te Madrid en te Amsterdam beklagen; maar voor hen is er geen nieuws; aan hen zal bij voortdwinging de afbetaling worden, en te Madrid wordt de afbetaling met een verlies van 98 en 99 pct. overgedaan. Daar zulkt een te klaar denkbeeld van het crediet van Spanje zou kunnen geven, heeft de Courant van Madrid dan ook last bekomen, om van die coupons geene melding meer te maken; het zou eene hinderpaal voor den heer *Aguado* hebben kunnen worden in zijne bemoeijngden om den spaarpenning der lieden uit den minderen stand onder ons te verkrijgen. — Wat moet men toch van de zaak denken? Spanje is te Madrid 90 millioen renten schuldig, te Amsterdam 4 millioen en te Parijs 8 millioen; te Madrid en Amsterdam wordt niets betaald, en te Parijs betaalt men met opene deuren. Duidelijk is het, dat Spanje zal voortgaan met ons stiptelijk te betalen, zolang wij meer geld blijven geven, dan wij jaarlijks te ontvangen hebben.»

Van den 5den April.

Heden is te Parijs door de telegraaf de tijding ontvangen, dat de kardinaal *Castiglioni* den 31sten Maart tot Paus is verkozen. De kardinaal *Castiglioni* (*Franciscus Xavier*) is 68 jaar oud en heeft sinds 1816 tot het heilige collegie behoord. Hij is den 20sten November 1761 te Cingoli geboren. Hij heeft den naam van *Pius VIII* aangenomen. Volgens de dagbladen der priesterpartij, is deze benoeming tegen den zin van den Franschen gezant, die gaarne den kardinaal *Zurla* had benoemd gezien.

BRUSSEL, den 6den April.

Heden heeft men alhier de tijding ontvangen, dat de kardinaal *Castiglioni* tot Paus verkozen is. Deze tijding is door de telegraaf naar Rijsel, en met eenen buitengewoon koerier herwaarts overgebragt.

De vergadering van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is tegen morgen middag ten 2 ure belegd geworden; waarin men, behalve verscheidene rapporten van de commissie tot de verzoekschriften, ook het bepalen van den dag verwacht, waarop over de doof den voorzitter der Kamer voorgestelde vragen, omtrent de herstelling der jurij, in een mitte-generaal, zal beraadslaagd worden.

De vragen, de jurij betreffende, zijn, na door de afdelingen onderzocht te zijn geworden, in de centrale sectie op de volgende wijzegesteld:

1. Zal de jurij aangenomen worden in criminele zaken voor de provinciale hoven en andere criminele regibanken?
2. Zal de jurij aangenomen worden in zaken, tegen de drukpers?
3. Zal de jurij van beschuldiging, onder andere, aangenomen worden.

Mengelwerk.

PROCES, WEGENS NADRUK.

BRUSSEL, den 4den April.

Eergisteren is alhier eene zaak, wegens nadruk, bepleit geworden voor de vierde kamer van het hoog gerechtshof, regt doende in correctionele zaken. Daar die zaak van een algemeen belang is, en in de noordelijke provincien te huis behoort, hebben wij gemeend daarvan een kort bericht aan onze lezers te moeten mededeelen.

Den 10den Februarij hebben de heeren BLUSSE EN VAN BRAAM, boekhandelaren te Dordrecht, doen dagvaarden voor de correctionele rechtbank te Brussel, den heer GRIGNON, boekhandelaar ter dezèr stede, tot betaling van eene som van f 4000, tot verbeurdverklaring van al de exemplaren der uitgave van het werk, ten titel voerende: *Grammaire Hollandaise par M. WEILAND, traduit du consentement de l'auteur par J. B. GERUZET*, als zijnde een nadruk van hetzelfde Nederduitsche werk van den heer WEILAND, in 1820 bij de eischers uitgegeven, en tot verwijzing in de kosten van het proces. Voor den eersten regter verschenen de gedaagden niet; en nogtans werd de eisch aan de eischers ontzegd op grond dat de heeren BLUSSE EN VAN BRAAM niet deden blijken eigenaars te zijn van die uitgave van 1820, daar voornamelijk de acte van het depôt der 3 bij de wet gevorderde exemplaren der voormelde uitgave ontbrak. In beroep, hebben de oorspronkelijke eischers beweerd, bij monde van den heer advocaat STEVENS, van Brussel, wiens pleidooi in het Nederduitsch zich door eene vrij zuivere taal onderscheidde, dat er voldaan zijnde aan de bepalingen van de wet van 1803, wegens het regt van kopij, wat de uitgave van de *Nederduitsche Spraakkunst*, van den heer WEILAND van 1805 betrof, en dezelve wet moetende geacht worden voor het geheele Rijk verbindende te wezen, de verweerders in appel (de heeren GRIGNON en GERUZET) niet gerechtigd waren om eenige vertaling van het voorz. werk uit te geven; aanbiedende nogtans te bewijzen, dat de formaliteiten bij art. 7 der wet van 25 Januarij 1817 voorgeschreven, wat de uitgave van 1820 aanging, waren in acht genomen, ingeval dit betwist mocht worden. Hij beweerde voorts, dat de eerste regter gedwaald had, door hetzelfde werk te beschouwen als een *schoolboek*, en gevolglijk als vallende in de uitzondering van art. 4 dier wet. Hij deed opmerken, dat het werk niet zoo zeer voor de scholen geschikt was als wel voor onderwijzers en voor personen die de Nederduitsche taal in den grond en in al hare bijzonderheden verlangden te leeren kennen; dat, bovendien, dit werk, uitgegeven op last van het staatsbewind der Batavische Republiek, door hetzelfde wel was aanbevolen tot rigting tot grondige kennis en beoefening der Nederduitsche taal en als zoodanig was aanbevolen, maar geenszins als eigenlijk schoolboek was beschouwd geworden. Tot staving hiervan bragt hij bij, dat dit werk niet was begrepen in de *lijst der schoolboeken*, om op de scholen gebruikt te worden, maar enkel was aanbevolen aan de onderwijzers, om daaruit hunne taalkennis te putten; dat de verweerders in appel zich ook zouden beroepen op eene brief van den heer WEILAND aan den heer GERUZET geschreven, doch dat deze brief niet in aanmerking kon worden genomen, naardien de heer WEILAND zijne regten aan de uitgeverers had overgedragen. Op deze gronden vroeg hij de verbetering of hervorming van het vonnis, waarvan beroep, en de toewijzing van zijnen oorspronkelijken eisch.

Van de andere zijde werd door den heer advocaat VERBRUGGE, (1) van Rotterdam, wiens sierlijk en krachtig pleidooi met veel genoegen werd aangehoord, beweerd, dat de wet van 1803 ten deze niet toepasselijk was, daar er hier geene kwestie was van de uitgave der *Spraak kunst* van den heer WEILAND van 1805, maar van die van 1820, en dat het dus noodeloos was te onderzoeken, of die wet van 1803 ook verbindende was geworden voor de zuidelijke provincien des Rijks, sedert de vereeniging in 1815; dat, wat nu de uitgave van het voorz. werk van 1820 betrof, de verweerders niet konden erkennen de heeren BLUSSE EN VAN BRAAM als eigenaars van die uitgave, daar er geen depôt der 3 bij de wet gevorderde exemplaren was gedaan, en dat de aanbieding van alsnog het bewijs, te leveren, niet kon worden aangenomen, aangezien de partij gereed in regten (*paratus ad litem*) moest verschijnen; dat, wilders het gezegd depôt als werkelijk niet bestaande mocht worden beschouwd, wanneer men in aanmerking nam, dat, uit hoofde van het ontbreken van die acte van depôt, de eisch in eersten aanleg was afgevoeren; dat de eischers, zoo door dat vonnis, als door de uitdrukkelijke bepalingen van art. 7 der wet van 25 Januarij 1817, waren onderrigt

(1) De heer VERBRUGGE heeft zich bij de Nederlandsche Letterkunde verdienstelijk gemaakt door de uitgave van zijne *Vaderlandsche Herinneringen uit de XVI. en XVIII. eeuw*; onderscheiden *Redevoeringen* in het *Letterkundig Magazijn van VAN KAMPEN* en zijne *Wandeling des Vaderlands* voorkomende; en door zijne onlangs te Brussel uitgegeven *Toespraak aan mijne medeburgers*, in eenen geest geschreven, niet overteuwendende met dien, welke thans in de zuidelijke gewesten des koninkrijks heerscht.

dat zij, zonder dat bewijs van depôt voor die uitgave van 1805, geen eigendomsregt konden doen gelden; dat zij, na een half jaar gewacht te hebben, van het vonnis ter eerster instantie te appelleren, geene andere bewijzen hadden kunnen bijbrengen dan eene acte van depôt der uitgave van 1805, welke hier niet in aanmerking kon komen, daar de Fransche vertaling geschied was, niet naar de uitgave van 1805, maar naar die van 1820, gelijk de eischers zelve bij hun *exploit introductif* hadden erkend. De heer VERBRUGGE beweerde nu, dat men hun niet meer kon toelaten tot het leveren van een bewijs, hetwelk zij vroeger hadden moeten bijbrengen, en hetwelk zelfs scheen niet geleverd te kunnen worden.

Wat nu de kwestie betrof of het werk van den heer WEILAND als een *schoolboek* kon worden beschouwd, beweerde hij, dat men dit woord niet in eenen beperkten, maar in eenen uitgebreiden zin behoorde te verstaan, en trachtte zulks te staven door eene zinsnede uit het Besluit van het Staatsbewind en uit de Inleiding van den heer WEILAND voor zijne *Spraak kunst*.

Ten slotte, bragt hij bij, twee brieven van den heer WEILAND, aan den heer GERUZET geschreven, behelzende zijne toestemming tot de vertaling van zijn werk; en beweerde dat de verweerders niet noodig hadden eefig ander persoon te kennen dan den heer WEILAND, wiens naam als schrijver zich op het titelblad bevond; te meer daar er geen depôt bestond, waaruit anders het bewijs der overdracht van eigendom aan de heeren BLUSSE EN VAN BRAAM zoude hebben kunnen blijken.

Aangezien de langdurige instantie en het verbod, door de heeren BLUSSE EN VAN BRAAM aan onderscheiden boekverkoopers gedaan, om de vertaling van het werk van den heer WEILAND te verkoopen, met bedreiging van als medepligtigen des gewaanden nadruks, door hen in regten te zullen worden betrokken, heeft de heer VERBRUGGE eene schadevergoeding gevraagd van f 3000, voor elk zijner cliënten.

Na de repliek en dupliek, heeft de heer DUVIGNEAUD, substitunt van den procureur-generaal, het woord opgevat en beweerd, dat tot het leveren van het bewijs van eigendom, de oorspronkelijke eischers niet meer konden worden toegelaten, en dat hun dus hun eisch behoorde te worden ontzegd. Voor het geval echter, dat het hof dienaangaande van een ander begrip mocht zijn, zeide hij, dat hij zoude onderzoeken of het voormelde werk als een *schoolboek* kon worden beschouwd, en hij geloofde dat het niet als zoodanig kon worden aangemerkt, uit hoofde van den moeijelijken arbeid en de hooge verdiensten van dat werk, en als niet geschikt om den kinderen in handen te worden gegeven. Voor het overige was hij van oordeel, dat de twee brieven van de heer WEILAND voldoende waren om de gedaagden voor alle schade te vergoeden, welke de heeren BLUSSE EN VAN BRAAM zouden worden verwezen tot de kosten van het proces, en dat hun eisch als ongegrond hun zoude worden ontzegd.

Wij zullen het uit te spreken arrest van het hof, hetwelk op aanstaanden Donderdag is bepaald, aan onze lezers mededeelen.

Aan de Redactie!

In den *Courrier des Pays-Bas*, van den 31sten Maart, las ik dezèr dagen onder eenen hevigen uitval tegen uw geacht dagblad, vooral ter oorzake in uw Mengelwerk, dan eens stukken worden gevonden in den geest der oppositie, dan weder in den zin van het ministerie.

Uwe bekende gewoonte om stukken van onderscheidene personen, dikwerf van gevoelen verschillende, te plaatsen, zoude hier reeds eene genoegzame uitlegging geven, dan ik wil hierbij gaarne erkennen, dat van hetgeen ik zelve u van tijd tot tijd ter plaatsing inzond, sommige stukken verstreken om het gebrekkige aan te toonen, dat nog bij ons bestaat, terwijl andere weder moesten dienen om het goede aan te wijzen, waarover wij ons mogen verheugen; dat ik dus dan eens in den geest der oppositie, dan weder ministerieel heb geschreven, gelijk de *Courrier* dit gelieft te noemen. — Wanneer het toch eene *waarsheid* is, alles toe te juichen hetgeen door de ministers wordt gedaan, te het niet minder dwaas alles te laken hetwelk van wege het gouvernement geschiedt. — Elk schrijver stelt zich gewis voor, anderen tot zijn gevoelen over te halen, dan hoe kan men hierop eenige aanspraak maken, wanneer men door alles eenzijdig te beschouwen, alle vertoowen moet verliezen? — De *Courrier des Pays-Bas* levert hiervan zelve het stelligst bewijs op; toen dezelve vroeger in eenen gematigden toon werd geschreven, was dezelve nuttig en heilzaam voor het vaderland en werd door ieder met goedogen gelopen; thans is dezelve bij alle *Walden* in verachting, omdat genoegzaam blijkt, dat de schrijver politiek naar waarheid wil en streven, maar alleen het gouvernement in een hatelijk daglicht wil voorstellen.

Dat eene vergelijking van onze grondwet met het Fransche chartter, en van onze regering met de Fransche regering, in geenen deele aan den *Courrier* aangenaam is, is dan ook niet te verwonderen, daar juist die vergelijking te dikwerf ten voordeele van ons vaderland uitloopt.

Schrijver dezès had intusschen gewenscht, dat, in plaats van ijdele klanken, de *Courrier des Pays-Bas* tegen liet in de *Afneemsche Courant* van den 28sten Maart jl. geplaatste stukje: *iets over de jurij*, eenige goede gronden tot wederlegging had gepropoerd, omdat toen dan in de gelegenheid geweest zoude zijn, het *Walden* gereddigd gevoelen nader te staven, dan ook hierin heeft de *Courrier* naar zijne oude gewoonte gevolgd, en bij gebrek van beweegredenen met uitroepingen behoeven. — Het was mijna voornemen niet, op de gronden, die tot bestrijding van de jurij kunnen worden bijgebragt, aan te voeren; hiertoe bestond anderzins eene zeer ruime stof, daar, wanneer al verlichte mannen zich voor de jurij hebben verklaard, het minder bekwame staatkundigen en

regtegeleerden die instelling hebben bestreden; ik bezigde eene vergelijking met de Fransche en niet met de Engelsche jurij, omdat wij ten minsten vroeger de jurij van de Franschen hebben ontvangen, omdat onze regterlijke instellingen veel meer met de Fransche overeenkomstig zijn, omdat eindelijk de jurij, reeds bij de oude volkeren bekend, evenmin is eene Engelsche als eene Fransche instelling.

Geleest de *Courrier* het door mij aangevoerde te wederleggen, ik ben bereid mijn gevoelen nader te verdedigen.

Gaat gij intusschen voort met van de vrijheid der drukpers gebruik te maken tot uitbreiding van kennis en voortgang van verlichting, dan zult gij gewis aanspraak hebben op de achting en dankbaarheid van den vriend des vaderlands.

Uw Dienstw. Dienaar.
v. R.

Aan de Redactie!

Bedroevend was het voor mij ook, in het bericht uit *Leeuwarden*, aangaande de petitionarissen te lezen, dat zich onder de bewuste teekenaars ook *schoolmeesters* bevonden. Ondertusschen kan ik stellig, alleen dit gedeelte van het bericht, een *erreur* noemen. Het is nimmer in den geest van *Leeuwardens* onderwijzers opgekomen, om de minste aanleiding tot haat of oproer te geven: zij zijn met hunnen waardigen schoolopziener aan het hoofd, te naauw verknocht aan onzen Koning en zijne heilzame instellingen ook op het lager onderwijs, welks goeden geest zij ijverig trachten in hunne leerlingen over te brengen. Met verantwoordelijkheid ontdeken zij, dat zekere werver (zoo zoude ik hem haast noemen) getracht heeft, om een Roomsche onderwijzer in deze stad, ter teekening te verlokken; doch deze is weigerend gebleven, te meer, wijl men van hem de teekening op het onrustbarende stuk vorderde, alvorens het gelezen te hebben.

Leeuwarden, den 4^{den} April 1829.

Uw bestendige lezer.
B.

's HAGE, den 1sten Maart.

Aan de Redactie.

Ter wederlegging van het onlangs (December 1828) in de publieke nieuwspapieren geplaatste, nepens het jagt-regt van den heer van *Almelo*, zij het mij, als onpartijdigen beoordeelaar, vergund, de geëerde lezers met den oorsprong van dat regt bekend te maken, en aan te toonen, dat hetzelfde van de oudste tijden af geweest is en nog is een wettig eigendom, en hoezeer tot staving van zoodanig een verjaard regt geene schriftelijke bewijzen bestaan, hetzelfde als zoodanig volgens regten moet beschouwd worden.

De heerlijkheid *Almelo*, door het huwelijk van BEATRIX, eenige erfdochter van EGBERT, heer van *Almelo*, en ODILIA, gravinne van Bentheim, in den jare 1360 in het geslacht der graven van RECHTEREN gekomen, is van de vroegste tijden eene vrije en onafhankelijke heerlijkheid op zich zelve geweest, welke niet tot de provincie *Overijssel* behoorde, zoo als ten duidelijkste blijkt uit den constitutie-brief, of vriendelijk verdrag van den 20sten December 1394, tusschen EVERT, heer van *Almelo*, en FREDERIK VAN BLANKENHEIM, bisschop van *Utrecht*, gesloten, waarbij de heerlijkheid *Almelo ex libera voluntate* aan gen. bisschop ter leen wordt opgedragen, met belofte den voorn. bisschop nooit te zullen beoorloggen, noch deszelfs vijanden te zullen herbergen.

Het zal geen breedvoerig betoog vereischen, dat er tweederlei soorten van heerlijkheden zijn; de eene, wanneer een zeker district, of landschap bezeten wordt, door een heer, die van niemand dependeert, en zijne heerlijkheid *proprio suo jure* bezit. Als zoodanig heeft de heer van *Almelo* zich, ingevolge verdrag van den 20sten Dec. 1394, aan den bisschop ter leen overgegeven — en wordt zijne heerlijkheid genoemd een *feudum oblatum*.

De andere, wanneer de eene of andere prins een zeker territoriaal district of goed ter leen of op andere condities geeft aan den eenen of anderen heer, om hetzelfde ter leen te dragen, of anders te bezitten, als een *feudum datum*.

Tot de bovengemelde eerste soort behoorde buiten twijfel de heerlijkheid *Almelo*, welke, zoo als reeds vermeld is, niet gelegen is geweest in de provincie *Overijssel*, maar altijd gesepateerd geweest is van *Twente*, zoo dat gevolglijk de heeren van *Almelo* geene onderdanen (vasallen of leenmannen) zijn geweest van de tijdelijke bisschoppen van *Utrecht*, maar zich in derzelve bescherming hebben begeven, hetwelk gestaafd wordt door onderscheidene verdragen van 1367, 1405, 1431, tusschen de bisschoppen van *Utrecht* en de toenmalige heeren van *Almelo* opgericht, houdende de belofte in zich, de tijdelijke heeren van *Almelo* onverkort bij hunne oude regten en herkomen te laten, alsmede door verscheidene verdragen van 1269, 1344, 1387, 1433, 1436 van onderlinge assistentie, en defensie met andere steden en heeren, zonder eenig toedoen van den bisschop van *Utrecht* aangegaan. — Alles ten bewijze, dat de heerlijkheid *Almelo* destijds is geweest een territorium op zich zelf, en dat derhalve de heeren van *Almelo* vrije en independente heeren zijn geweest, hebbende gehad en uitgeoefend het *jus belli armorum et foederis*, even als de hoogste soevereiniteit, dus zoo wel alle *regalia majora*, quam *minora*, en daaronder voorzeker het uitsluitende regt van jagt binnen hunne heerlijkheid, of immediat gebied, als kompeterende den heer, als superieuren heer, alleen; — moettende voorts de heerlijkheid *Almelo* beschouwd worden, als alle hare praerogativen, regten en geregtigheden uit haren eigenen boezem te ontleenen, en dezelve aan geene concessie of privilegie van den bisschop van *Utrecht* of eenigen anderen vorst te zijn verschuldigd, zijnde het dus voloir, dat de heeren van *Almelo* alle regten aan zich hebben behouden, die zij niet bij brieven aan de bisschoppen van *Utrecht* hebben overgegeven, zoo als de heeren van *Almelo* voor 1795 vele regten bezaten, die in hunne leenbrieven niet vermeld staan, als b. v. het regt van wind, water, naderkoop enz.

Uit het boven geallegueerde vloeit als de ware van zelve voort, dat zoodanige regten, door immemorale possessie, uit den aard der zaak zelve, niet door originele titels, kunnen bewezen worden; maar wil iemand zich tegen zoodanige regten opponen, hij de wettigheid zijner oppositie met behoorlijke titels moet aantoonen.

Zoo hebben dan ook de heeren van *Almelo* het uitsluitend regt van jagt, binnen de limiten hunner heerlijkheid, als uit hunnen eigenen boezem ontleend, en *proprio jure*, zonder eenige concessie van den bisschop van *Utrecht*, aan hen kompetende, van de vroegste tijden af aan bezeten en werkelijk uitgeoefend, tot in den jare 1795, wanneer hetzelfde, bij het reglement op de jagt, uitgevaardigd door de burgers provisionele representanten van het volk van *Overijssel*, als strijdig tegen de gelijkheid, aan hen ontnomen werd.

Toen echter, na de gelukkige ommakeer van zaken, in den jare 1813, onderscheidene heerlijke regten waren hersteld, onder anderen, bij het vorstelijk besluit van 8 Februarij 1815: « aan de eigenaren van heerlijke regten, riddersmatige hofsteden en havezaten, welke bevorens het regt van jagt binnen zeker district, ook op gronden aan particulieren toebehoorende, wettig hadden gehad, en daarvan, tot in den jare 1794, of later, in de wettige possessie waren geweest, dat zelfde regt weder werd toestaan, » — vermeende de heer van *Almelo*, dat ook hij in zijn voormalig uitsluitend regt van jagt was hersteld. — Het hoog geregts hof te 's *Gravenhage* heeft dit echter anders begrepen, en, bij arrest van den 30sten October 1828, ten aanzien van zeker eigendom, aan een anderen toebehoorende, doch binnen de limiten der gezegde heerlijkheid gelegen, de registratie en afpaling dier heerlijkheid onregtmatig, en bij gevolg nul en nietig verklaard, op grond:

1°. Dat de heer van *Almelo* geenen titel hoegenaamd produceerde, waarop dit uitsluitend regt van jagt zoude gegrond zijn, en hij derhalve niet had kunnen zijn in de wettige bezitting van dat regt.

2°. Dat alhier niet konde gelden eene zoogenaamde notorieteit, door den eersten register aangenomen.

De geheele provincie *Overijssel*, de regtbanken van *Zwolle* en *Almelo* zijn overtuigd, dat het uitsluitend regt van jagt binnen de limiten der heerlijkheid *Almelo* en *Vriesenveen* voor 1795 den heere van *Almelo* alleen competeerde. — Het hooge geregts hof te 's *Gravenhage* daarentegen, of liever de derde kamer van genoemd hof, eischt bewijzen die onmogelijk te produceren zijn, en indien een onheuchelijk bezit, hetwelk volgens landregt van *Overijssel* boven zegel en brief ging, en ook volgens art. 2262. *Code Napoleon* in vigueur, niet als principe regtens geadmiteerd wordt, zullen velen in het bezit hunner eigendommen niet meer veilig wezen!!! — en zal het waarlijk moeilijk zijn te bepalen, welke de bedoeling is van het bovengemelde vorstelijk besluit, waarin van geene *titres* hoegenaamd gewag gemaakt wordt, doch alleen bewijs van een wettig bezit wordt gevorderd, zonder eenige vermelding, dat algemeene notorieteit, prescriptie, of eenige andere soort van bewijs wordt uitgesloten.

R.

Aan de Redactie!

In No. 36 van uw tijdschrift, lees ik eenen brief, ten opschrift voerende: *Antwoord van CONSTANTER op zeker schrijven, betrekkelijk de schotschriften van den dag*. Dit artikel schijnt zijn aanwezen te danken te hebben aan eene beoordeeling van den ALMANAK voor het spooone en goede, voor het jaar 1829, geplaatst in No. 23 en 24 van het weekblad, DE NEDERLANDSCHE MERCURIUS. De steller van dit artikel, welke zich CONSTANTER noemt, klaagt daarin zekeren V. . L. . . aan, als de ziel van *Mercurius* en als de schrijver dier recensie, waarin de Wel Eerwaardige heer N. SWART zeer mishandeld zoude zijn, ja nagenoeg voor gek verklaard worden. Daar ik de steller dezer kritiek ben, en het mij voorkomt, dat de initialen V. . L. . . . geenszins mijnen naam uitdrukken, zoo heb ik vermeend dat de heer C. verkeerd is onderrigt geweest, en ik heb mij daarom verplicht gevonden mij als zoodanig bekend te maken, opdat men geen ander om eenen arbeid verguize, welken ik mij in geenerlei opzichten schaam. Wat de beschuldiging aangaat, dat ik den Wel Eerwaardigen heer N. SWART, (vid. de regt welsprekende uitdrukking van C.!) nagenoeg voor gek zoude verklaard hebben, ik verklaar, dat er in mijne recensie geen spoor voor zoodanige stelling te vinden is (1).

Over de waarde van het almanakje van den heer N. SWART, heb ik mij in mijne vlugtige beoordeeling te bepaald uitgelaten, om er hier weder op terug te komen, alleen wil ik het den heer C. in bedenking geven, of een jaarboekje juist daarom boven de pijlen der kritiek zoude verheven zijn, omdat een predikant er de bouwstoffen voor verzamelt, en of iemand, die de letteren, (zoo als ik mij kan beroemen,) geheel con amore beoefent, een ellendeling is, omdat hij, ter goeder trouw en ten beste der letterkunde, die bouwstoffen beoordeelt (1).

Wat nu betreft de onheusche uitdrukkingen tegen den vermeenden steller der beoordeeling, den heer V. . L. . . . , deze zullen wel geene wederlegging behoeven. Bedoelt C. dezelfde persoon, welke vele anderen met mij er voor houden, dan schandvlekt hij zich alleen als de lasteraar van iemand, die even fatsoenlijk van stand als onberispelijk van gedrag is, en die evenveel dichterlijk genie, als grondige kennis en juistheid van oordeel bezit, in één woord! iemand, die wel den tijd van kleine geesten kan opwekken; maar altijd voor iederen rechtschapenen een achtenswaardig lid der maatschappij, of wenschenswaardigen vriend zal zijn.

Daar ik nu toch de eer geniet, om aan u te schrijven, zoo kan ik er niet buiten, om u op het volgende opmerkzaam te maken. In No. 10 uwer Courant wordt in een artikel, onder den titel van *Vitreksel uit de ADVERSARIA van U.* beweerd, dat de heer WAP, welke volgens dien verzamelaar, de redacteur van het tijdschrift *Argus* moet zijn, weleer aan het Weekblad *Apollo* zou hebben medegewerkt, en dat de *Nederlandsche Mercurius*, uit erkentelijkheid de *réponse aux hommes égarés de ma patrie* van dien heer gunstig zou hebben beoordeeld. De *Apollo* heeft in der tijd alle den heer NICOLAAS JEREMIAS STORM VAN 'S GRAVESANDE en MY tot redacteurs gehad. Eenige nummers voor dat de uitgave van dit weekblad gestaakt werd, heb ik mij aan de redactie onttrokken, om redenen, tot welke vermelding de gelegenheid zich hier niet aanbiedt. Zoo lang ik in betrekkingen tot *Apollo* stond zijn er ni-

(1) De redactie heeft gemeend hier te moeten uitligten eene zijdelingsche bevestiging van iemand, waarvoor geene de minste grond aanwezig was, gelijk mede iets verder eene zinsnede, welke daarmede in verband scheen te staan.

mer eenige bijdragen door Zijn Ed. geleverd worden, evenmin als ver oot iets van zijne hand aan den heer, 's GRAVESANDE is ingezonden ge worden. De Adversariaschrijver is dus even kwalijk onderrigt geweest, als C. Dit is trouwens het geval met de meesten, welke zich ongeroepen tot de verdedigers van kwade zaken opwerpen (2).

Ik verwacht van uwe rechtvaardigheid, dat gij de bovenstaande rege len, welke ik met mijnen naam onderteeken, eene plaats in uw Dagblad zult inruimen; al moest ook mijn geschrijf de gramschap van die partij opwekken, waarvan JUVENALIS zegt:

Mandaret laqueum, mediumque ostenderit unguem.

Met de betuiging, dat ik, ondanks de verguizingen van den Adversa riaschrijver c. s. zal volhouden met datgeen voor te staan, hetwelk mij, overeenkomstig mijn gevoel, mijn geweten en mijne verkregene kennis, toeschijnt waar, goed en schoon te zijn, heb ik de eer mij te noemen:
Rotterdam, den 5den April 1829. Uw Onderdanige Dienaar,
A. VAN DER HOOP, JUNIOR.

(2) Wij laten dit in het midden; doch meenen te moeten aanmerken, dat C. en de adversaria schrijver, mannen zijn, die willeus en wetens gewis geene verdedigers van kwade zaken zullen worden.
Redact.

CORRESPONDENTIE.

De heer B. te Amersfoort is bij de redactie niet bekend. Zij zou wen schen, dat de petitie-teekenaar uit N. zelf bij eenen geteekenden brief de plaatsing van het ingezonden stuk verzocht.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 8sten April 1355 werd CARACALLA, XXII Romeinsche Keizer, door MARTIALIS, wiens broeder hij had doen ombrengen, op eene wreedaar dige wijze van het leven beroofd. CARACALLA was bij het Romeinsche volk, met uitzondering der soldaten, ter oorzaak der groote weldaden, die deze van hem ontvangen hadden, algemeen om zijne wreedheid gehaat.

Den 8sten dito 1612 stierf de Nederlandsche geschiedschrijver E. VAN METEREN.

Den 8sten dito 1795 werd het huwelijk voltrokken tusschen GEORGE IV Koning van Engeland met CAROLINA AMALIA.

Den 9den dito 715 stierf CONSTANTINUS, acht en tachtigste Paus.

Den 9den dito 1355 stierf W. VAN ROLLAND, 24ste abt van Egmond.

Den 9den dito 1555 werd tot 22den Paus van Rome verkozen MAR CELLUS II.

ARNHEM, den 8den April.

Het water is hoog in den Rijn aan de Paal:

Den 7 Maart 1 El 9 Palm o Duim; gewassen o D., gevallen o D.
Den 8 dito 1 El 8 Palm o Duim; gewassen o D., gevallen 10 D.

+++ De Ondergeteekenden, Directeuren der ONDE R LINGE BRANDWAARBORG MAA TSCHAP P Y E N te ARNHEM, brengen door deze ter kennis van de belanghebbenden, dat het A F HOOREN der REKENINGEN over het afgelopen jaar 1828, door Heeren Commissarissen is bepaald, op Woensdag den 22sten April aanstaande, des middags ten twaalf ure, ten huize van den eerst ondergeteekenden, in de Bakkerstraat No. 138, binnen Arn hem, wordende de deelhebbers, welke verkiezen daarbij tegenwoordig te zijn verzocht, zich hiertoe van hunne bewijzen van aandeel te voorzien.
H. CRAMER.
G. ANDRÉ DE LA PORTE.

Van wege Zijner Majesteit den Koning en het Gereg.

VERKOOPING

Ter Rolle van de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting hou dende te Arnhem, van de navolgende in het Arrondissement Arnhem, Kantons Apeldoorn en Brummen, Gemeente Apeldoorn, gelegene VASTE GOEDEREN:

- 10. Een stuk HOOLLAND, gedeeltelijk door zoogenaamd ONHOOUT omgeven, het Verbrande Goor genaamd, ge legen in het Kerspel Loenen, groot omstreeks 2 Bunders en 44 Roeden, in gebruik bij den beslagenen, ompatende Oost de Oude Beek, West JAN KELDERSMAN, Zuid het Zilvoldsche Broek, Noord het Zilvoldsche Goor; de wederheft van dit Land, ter gelijke grootte, behoort aan den Heer HENDRIK JANS CAPEL, particulier te Loenen. Op prijs gesteld van vijftien gulden.
- 20. Een stuk HOOLLAND, het Hans Goor genaamd, gelegen in het Oosterbroek, onder Beekbergen, groot ongeveer 1 Bunders en 63 Roeden, Oost R. JANSSEN, West de Heer SEL GERS en de Wed. W. JANSSEN, Zuid en Noord aan het gemeene veld; in pacht bij den Heer SELGERS te Brummen. Op prijs gesteld van vijf gulden.
- 30. Een stuk HOOLLAND, gelegen in het Oosterbroek, on der Beekbergen, groot ongeveer 2 Bunders en 44 Roeden, Oost en Zuid het gemeene veld, West R. JANSSEN, Noord de Wed. KREBEL; in gebruik bij den beslagenen. Op prijs ge steld van tien gulden.

Deze Ondergeteekende Goederen zijn gearresteerd ten vertoeko van den Herbergier A. R. T. CAPEL, wonende te Loenen, Gemeen te Apeldoorn, het Procureur hebbende geconstitueerd, M^r. P. I. S. SCHERER BOURICIUS, te Arnhem, in de Koning straat, F. No. 33 woonachtig.

Ten lasten J. O. H. S. M. I. T., Landbouwer, mede wonende te Loenen.

Bij Proces-Verbaal, opgemaakt door G. J. B. VAN CAM PE N, Deurwaarder in het Arrondissement Arnhem, aldaar wo nende, den 7den Januarij 1829, waarvan Gopjen zijn gelaten aan den Heer Burgemeester van Apeldoorn, en Griffier van het Vredege regt van het Kanton Apeldoorn, welke het origineel denzelfden dag hebben geyzeerd, hetwelk te Arnhem den 5den dier maand is geeregis

traerd en vervolgens is overgeschreven ten Kanton van Hypotheken te Arnhem, den 10den, en ter Griffie van de Regtbank van het Kwar tier Arnhem, den 15den der gezegde maand.

De voorloopige toeschatting is bepaald op den 22sten April 1829. Helgeen Certificeert, De Procureur Executant, VISSCHER BOURICIUS.

DILIGENCE-BERIGT.

De Diligence-Onderneming van LOUIS VERME U L E N, te Utrecht, blijft van Arnhem, vertrekken uit het Zwijns hoofd naar Utrecht en Amsterdam, 's morgens ten 9 ure en naar Zutphen 's middags ten 5 ure; van Zutphen naar Arnhem en verder 's morgens ten 6 dre; zijde van heden af aan de prijzen der plaatsen aanmerkelijk verminderd.
Arnhem, den 6den April 1829.

+++ Volgens reeds vroeger gedane Annonce, berigt de onderge teekende nogmaals aan zijne geerde begunstigers en verde re stadgenooten, dat zijn winkel in Oeverstraat, thans ruim gesorteerd is, van ZYDEN, WOLLEN en K A TOENEN MANUFACTUREN, alsmede van BEDDEN met deszelfs TOBBEHOREN; alle tot de minst mogelijke prijzen.
Arnhem, den 8sten April 1829.

A. DE BRUYN.

BELANGRYK BERIGT

TOT NUT DER NEDERLANDEN.

DEVENTER, den 18den Maart 1829.

Met welgevallen leerde de ondervinding in het afgelopen jaar, nabij deze stad, de beste gevolgen te gemoet zien, bestaande daarin, dat zoo wel sieraad als algemeen nut, voor de Nederlandsche Straatwegen en Publieke Metselwerken verkregen kan worden, als een aanmerkelijk voordeel, gemak en luister deszelfs Nederlandsche Steen- en Patnebak kerijen, enz.

Hetwelk is voortvloeiend uit het in werking stellen der belangrijke, aanzienlijke doeltreffende uitvindingen, van het spoedig en gemakke lijk werken der Werktuigen, die door een of twee paarden gemakkelijk ge dreeven worden. Blijkens de bij deze stad aan den Steenvoer werkende Kleimolen, door den geotroijeerden CORNELIS VAN MEERENDONK, van Dordrecht, uitvinder dier Werk tuigen, aldaar in werking gebragt in het jaar 1828; naar hetwelk be ginds zijne belangrike nieuwe Bestellingen, bevattende dubbel werkende malende enz., als gelijk waterplengende Werktuigen, al meer doeltreff enderende, onder de noodige wijzigingen, verfrashing en verbeterin gen, voor eene tweede en derde, aan zulk een Fabrick vervaardigd werden. In zijne daarop gemaakte nieuw ingerigte M E C H E N I E K FABRIEK, welke Werktuigen, alsmede in dezen vroo ger zomer, in een onzer naburige gedeelte dezer Rijk, door hem zullen worden opgericht, zoodanig dat men desmede tot twee honderd volk kerren Klei gelijk, met stoomverreichte hoopen, water, tot draakt ende, naar vereichte, de Steenen in de soort fijn en schoon draakt embare Leem te malen, ten gelijktijdige vorming van een tot honderd op zeventien duizend Steenen op eenen volgunstigen Zomer werkdag.

Wat betreft de gevormde Steen van deze klei, zij sluiten in het op lijnen en aandroogen zich zoo fijn en vast, vierkant gaaf, in eeneloo pangheid, dat zij, op behoorlijke haan liggende, slechts een ten hon derd, over het geheel berekend, scheuren en door hare fijne vasheid, slechts drie uren gevormd zijnde, zich in afwisselende regen, sneeuw en droogte liggende, nog in drie a vier weken, al liggen zij ook geheel onder water, zich niet laten vernietigen of van belang beschadigd, blijvende droog en bakbaar; er leveren uit den Oven weinig of geene stukken, maar helder paarsch van kleur, de helder klinkende steenen voor iedere sortering tot onder in den Oven, waar menig duizende van onds ineensmolten, blijven dezen los en haal.

Al helgeen reeds bij proeven overvloedig met Attesten bekreend is door Zijner Majesteits autoriteiten, Hun Ed. onderzoek met Hoopdel zelven zijne nieuwe aanmoediging op voortzetting bekreend is, zoo ver meent de Ondergeteekende, zijne geerde landgenooten een nader en meer volledige informatie door deze, dan in zijne eerste Annonce, (zie de Aar lamsche Courant van den 2den Augustus 1828), te hebben gegeven.

Nader onderrigt kan door de belanghebbende, met vruchtende brie ven, bekomen worden aan het adres van den uitvinder te Deventer, G. VAN MEERENDONK.

GROOTE NIEUWE DIERGAARDE VAN WILDF. HEE R. KAAUWENDE EN KRUIPENDE DIEREN.

De Ondergeteekende heeft de Eer nogmaals aan het geerde Publiek te advertieren; dat hij in de verzekering verkeerd, gedeeltelijk door de dezer week, allen oisind te kunnen voorstellen, alsmede van O U D E R I N G en S L A N G E N, alsmede van alle andere Dieren, in het bij zijn van vatschede te Deventer, dat bij iedere Ad vertentie, geplaatst in de Amsterdamsche Couranten, ook iederen avond de Slangen maar voedael hebben gestuigd. De Ondergeteekende, voldaan over de saluete bezoeken, welke hij het geluk heeft gehad, gedurende de Vrijmarkt, te gemeten, steelt zich verder, zijne Z E L D Z A M E V E R Z A M B L I N G met Ulieder bijzjn vereerd te moer en zal hij, even als zijn overleden Vader, A N T H O N I E VAN AKEN, Sn., in opvolging van dien, Zaterdag morgen, zijnde de laatste dag der bezieliging, alle Weestindere, en de bijzonderste Gestichten en Godshuizen, de vrijsheid laten, van 9 tot 11 uren, zijne Diergaarde te kanton bezieligen.

NB. De Voeding zal precies des avonds van 6 tot 7 plaats heb ben, om reden de Hoeren en Dames alsoo nog tijd overig is om het Theatre Franca te kunnen bijwoonen.